

Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, ένας ικανός στρατιώτης και κυβερνήτης (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2bcX1R7>]

Ο τελευταίος αυτοκράτωρ, γεννήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 1405. Υπήρξε τριτότοκος γιός τού αυτοκράτορος Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγου και τής αυτοκράτειρας Ελένης. Ήταν επίσης αδελφός των Θωμά, Ιωάννη, Θεοδώρου, Ανδρονίκου και Δημητρίου και δεσπότης τού Μωριά. Ο πιστός υπηρέτης, φίλος, κουμπάρος[1] και συνοδοιπόρος του, ο Γεώργιος Σφραντζής, στο έργο του «Βραχύ Χρονικόν», δίνει πλήθος στοιχείων για την προσωπικότητα τού Κωνσταντίνου, αλλά και τα γεγονότα στα οποία διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο. Δεν φαίνεται να είχε ιδιαίτερες πνευματικές, καλλιτεχνικές ή φιλοσοφικές ανησυχίες. Είχε αποδείξει πως ήταν άνθρωπος τής πράξεως, ικανός στρατιώτης και κυβερνήτης. Με την εντιμότητα και την ορθή κρίση του, είχε καταφέρει να κερδίσει τον σεβασμό και την αφοσίωση των γύρω του.

Ο Κωνσταντίνος, ως δεσπότης τού Μυστρά, βρισκόταν σε επισφαλή θέση, καθώς σημαντικά κάστρα τού Μωριά, βρίσκονταν υπό την κυριαρχία των Φράγκων, τού Πριγκηπάτου τής Αχαΐας /ή Μωρέως, όταν αποφασίστηκε να γίνει ο πρώτος γάμος του, με την θυγατέρα τού Λεονάρντο Τόκκο, λατίνου άρχοντα τού Μωριά, Μανταλένα Τόκκο, η οποία βαπτίστηκε Θεοδώρα. Ο γάμος έγινε τον Ιούλιο τού 1428, στην περιοχή των Κανδριανίκων (Σύνορα) Πατρών, ενώ οι Παλαιολόγοι ετοιμάζονταν να πολιορκήσουν την Πάτρα. Ο Κωνσταντίνος έλαβε ως προίκα πολλά εδάφη στην Πελοπόννησο, ανάμεσά τους και το κάστρο τής Γλαρέντζας, σημερινής Κυλλήνης. Όμως, η Θεοδώρα απεβίωσε όντας έγκυος, τον Νοέμβριο τού 1430, στα θερινά ανάκτορα των Παλαιολόγων, στο Σαντομέρι, το οποίον ο Γεώργιος Σφραντζής ονομάζει Στάμηρον[2]. Διασώζεται μάλιστα τμήμα δημώδους άσματος αναφερομένου εις αυτήν:

«Καλή κυρά Θεodώρα, αρχόντισσα μαντόνα,/

από τη Χαλανδρίτσα μάς έρχεσαι, Παγώνα/

στου Γάστουνα τα μέρη, χρυσό μας περιστέρι»

[* Θεοδώρα αναφέρεται η σύζυγος τού αυτοκράτορος, η οποία εν πρώτοις ήτο ρωμαιοκαθολική και ονομάζετο Μαγδαληνή.

* Παγώνα χαρακτηρίζεται η προαναφερθείσα Θεοδώρα, υποδηλώνοντας την ασύγκριτη ομορφιά της. Εξ ου και το βαπτιστικό όνομα Παγώνα, αλλά και η εν λόγω τοποθεσία στην περιοχή Σύνορα Πατρών, που παλαιότερα ονομάζετο Παγώνα, εξ αφορμής τής ωραιότητας Θεοδώρας.

* Γάστουνας αναφέρεται ο Γάλλος Gastone, κτήτωρ τής Γαστούνης.]

Τον Μάιο τού 1430, ο Κωνσταντίνος τελικώς κατέλαβε την Πάτρα και έγινε κύριος τού μεγαλύτερου μέρους τής Πελοποννήσου.

Αργότερα, κατά την διάρκεια τής Συνόδου Φερράρας – Φλωρεντίας (1438-1439), ο αυτοκράτωρ Ιωάννης Παλαιολόγος, προκειμένου να παραστεί στην Σύνοδο, άφησε ως αντιβασιλέα στην θέση του, τον αδερφό του, Κωνσταντίνο.

Στις 27 Ιουλίου 1441, έπειτα από 12 έτη χηρείας, ο Κωνσταντίνος ΙΑ΄, νυμφεύθηκε στην Μυτιλήνη, την Κατερίνα Gattilusio, κόρη τού Ντορίνο Γκατιλούζιο, ηγεμόνα τής Λέσβου. Κίνηση στρατηγικής σκοπιμότητος, μπορεί να χαρακτηριστεί αυτός ο γάμος, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιζόταν η βοήθεια των Λατίνων προς την Ανατολή, ενώ επιτακτική ήταν η ανάγκη ο Κωνσταντίνος να αφήσει διαδόχους. Όμως, η νύφη απεβίωσε μετά από αποβολή εμβρύου, τον Αύγουστο τού 1442 στην Λήμνο.

Κατόπιν τής δεύτερης αυτής ατυχίας, έγιναν κάποιες συζητήσεις, ώστε να πραγματοποιηθεί συνοικέσιο τού Κωνσταντίνου με κάποια από τις τέσσερεις κόρες τού δόγη τής Βενετίας, ωστόσο ο θάνατος τού αυτοκράτορος Ιωάννη, ματαίωσε τα σχέδια εκείνα.

Όταν ο αυτοκράτωρ Ιωάννης Παλαιολόγος απεβίωσε (1448), ο αδελφός του, Κωνσταντίνος, ανηγορεύθη αυτοκράτωρ των Ρωμαίων. Το αίτημα για να αναλάβει εκείνος την διακυβέρνηση, ήταν επιτακτικό από την πλευρά της μητέρας του Ελένης, αλλά και καθολικό, αποδεικνύοντας περίτρανα την προσφιλή παρουσία τού Κωνσταντίνου στην συνείδηση τής κοινής γνώμης. Η στέψη του έλαβε χώρα στον Μυστρά, στις 6 Ιανουαρίου 1449. Ήταν η πρώτη αυτοκρατορική στέψη, με εξαίρεση την περίοδο τής Λατινικής Αυτοκρατορίας τής Πόλεως, που δεν έγινε από πατριάρχη. Πολλές φορές μάλιστα, αμφισβητήθηκε από τούς συγχρόνους του, η κανονικότητα της στέψης αυτής, που δεν πραγματοποιήθηκε στο Ναό τής Τού Θεού Σοφίας, στην Πόλη.

[Συνεχίζεται]

[1] Ο Κωνσταντίνος ΙΑ΄, είχε στεφανώσει τον Γεώργιο Σφραντζή και είχε βαπτίσει

τον πρώτο γιό του.

[2] Stamira των Φράγκων